

Tempesta d'agost

Una vesprada d'agost amb núvols obscurs i falzies que volaven altes anunciant tronada jo jugava a les xapes en la plaça de l'església amb altres xiquets i de sobte va començar un revoltig general de campanes. Hi havia banyistes en jaqueta de pijama amb travetes d'hússar acomodats en les cadires de jonc en la vorera dels balnearis. Sota les lones tots es felicitaven. Al meu costat Pepe l'agutzil es va topar amb el senyor Mus, el practicant.

—¿Per què toquen les campanes a aquestes hores, si no és festa?

—Ha acabat la guerra mundial —va contestar l'autoritat, tirant-se la gorra de plat cap a una orella—. Els japonesos s'han rendit. Vaig a fer un pregó perquè tots ho sàpien.

En el cantó de la casa de la Vila, mirant cap a la mar amb ulls entanyinats, Pepe l'agutzil va fer sonar aquell corn daurat ple de bonys i amb veu tremolosa en re bemoll major va recitar aquesta cançoneta:

—Es fa saber que, després d'haver tirat els americans un parell de bombes atòmiques, el Japó per fi ha claudicat. La guerra mundial s'ha acabat. Es fa saber, el que vulga comprar sardines de bóta, que pot acudir a casa Bola, i el que vulga melons tendrals de Moncofa que vaja a la parada de la Rabosa.

Un colp de trompeteta va tancar la lletania i de seguida es van veure uns llamps pel cel d'Onda, seguits d'uns trons profunds que s'arrossegaven. Algú deia que Sant Pere estava canviant els mobles. Les mosques eren apegaloses i abans de ploure ja olia a terra banyada i es van fer més aguts els crits de les oronelles i de les falzies al voltant del campanar.

El practicant senyor Mus divertia els banyistes amb jocs de mans perquè el convidaren a una orxata del bar Nacional. A voltes també es dedicava a hipnotitzar a qui es deixara, però només quan es trobava en forma: entre els banyistes hi havia senyorets de València, hortolans de la Ribera i pagesos del Maestrat. Aquests portaven junt amb el reuma un sac de llonganisses, xoriços i carn seca de les masies i penjaven aquesta intenció en rastres a manera de garlandes en els balcons dels balnearis i el senyor Mus mirava els embotits de reüll mentre es treia l'as de la mànega. La vesprada en què va acabar la segona guerra mundial, el practicant del meu poble, que tenia un fill violinista de fama internacional, després de moltes súpriques es va avenir a hipnotitzar a un masover de Morella que el desafiava enmig d'un rogle de cadires ocupades per artrífics avorrits en la vorera del balneari de Monlleó. Era un pagès bragat, de cames tortes per la ciàtica, roig de cara, amb una faixa de set voltes que li subjectaven els renyons també derruïts. No tenia fe. Aquest home posava en dubte les virtuts del senyor Mus i a manera de repte es va prestar a deixar-se hipnotitzar, encara que el practicant deia que els embotits posats en el balcó a secar no el permetien concentrar-se per la fam que tenia. I en aquest moment els trons sonaven ja en la vertical d'Eslida, damunt del Puntal.

No obstant, en presència d'un públic heterogeni de banyistes i

gent nativa entre la qual em trobava jo, formant cercle, la sessió va començar. El senyor Mus va alçar les puntes dels seus dits grossos cap als polsos d'aquell masover que era robust com una soca d'olivera, encara que fulminat per l'artritis, i fregant-li's suaument li va ordenar que el mirara fixament als ulls, que es concentrara, que s'oblidara que existia, que no pensara en res sinó en una vall coberta d'alfàs ondulat per la brisa. Jo també mirava els ulls del practicant i d'ells eixien reflexos de foc sota les celles punxegudes. Adorm-te, adorm-te, repetia el senyor Mus. El cos d'aquell enorme masover a simple vista anava afluixant la carn i la primera crispació de la boca prompte va ser substituïda per una dolçor en les seues galtes roges, que de sobte van caure sobre la papada completament relaxades. L'home va tancar les parpelles. Adorm-te, adorm-te, repetia el practicant. Alguns creien que es tractava d'un truc per aconseguir orxata, però l'experiment va funcionar. El masover s'havia adormit i ara estava a mercè del senyor Mus que era amo de la seua ànima, i li va manar que agarrara una cadira de jonc i s'asseguera enmig de la plaça, cosa que ell, com un sonàmbul amb els braços estesos per davant, va complir executant l'ordre.

En aquell instant es va iniciar una gran tempesta precedida per un llamp que va caure en el piló de Santa Bàrbara, i a continuació unes ramalades de pedra seca, que actuaven com a tralles accionades pel vendaval amb una fúria desconeguda, van assotar la façana de l'església, es van endur cap als vols de les teulades les lones dels balnearis, van bolcar totes les cadires de jonc buides ja que els banyistes havien fugit en desbandada, van despenjar del balcó els embotits i en poc de temps els carrers es van cobrir de gel, i enmig de la plaça, assegut en una cadira, havia quedat aquell home hipnotitzat, cobert de pedra que encara el matxucava sense poder-se moure, a pesar que no donava senyals d'intentar-ho.

Vestia pana negra. Estava en la plenitud dels seus somnis, hieràtic aquell banyista assegut a la plaça deserta sota una cortina de pedra que després es va convertir en ruixada i des del vestibul del balneari, on tot el món s'havia refugiat, el senyor Mus cridava:

—¡¡¡Feu alguna cosa per aquest home!!! ¡¡¡Jo no hi puc fer res!!!
¡¡¡Desperta't!!! ¡¡¡Desperta't!!!

Aquest crit anava creixent i aquell home dins d'un nus de llamps no podia despertar i jo el recorde immòbil, amb els ulls tancats en la soledat de la plaça sota la tronada d'aquell estiu, en el centre de la qual les campanes encara revoltejaven per la guerra mundial que havia acabat, però en aquest moment la pedra seca estava arruïnant totes les collites del terme, d'Onda fins al mar, i això era la promesa de més fam encara. Totes les hortallisses del temps, els arbres fruiters, l'arròs de les marjals, els tarongers que ja havien pogut ser assolats per la ira del cel, i cap bombardeig es podia comparar al que queia sobre el camp mentre a la plaça del poble un home dormia.

Manuel Vicent